

AUGUSTINUSGA, DE NED. HERV. KERK (gewijd aan H. Augustinus)

Op het ruime en hoge kerkhof gelegen, steekt de kerk van Augustinusga ver boven de omgeving uit. De forse toren en het lange rechte kerkgebouw met het steil oplopende dak geven een indruk van monumentaliteit. De toren vormt het oudste gedeelte van de kerk, hij dateert uit de 13de eeuw en bezat oorspronkelijk een zadeldak, dat in 1895 werd vervangen door de huidige spits. De toren bezit twee vlakke geledingen, de bovenste aan vier zijden voorzien van rondbogige galmgaten. Het is duidelijk waarneembaar dat het schip later is aangebouwd, want de daknok zit precies voor het oostelijke galmgat. Dit vermoedelijk 15de-eeuwse, in gotische stijl gebouwde schip bezit spitsboogvensters en steunberen. Ook de oostelijke koorwand, die de kerk recht afsluit, is voorzien van een spitsboogvenster, geflankeerd door twee blindnissen, in de top van deze gevel zijn eveneens blindnissen, een grote geflankeerd door twee kleinere, aangebracht. Dit en de plattegrond van de kerk duiden op de verwantschap met Oostgroningen en Westfalen, waarmee Achtkarspelen het Bisdom Munster vormde. In de noordmuur van de kerk treft men een gedichte ingang, omlijst door profielsteen, aan.

Interieur

We betreden de kerk door de ingang aan de zuidwest kant en wat ons dan eerst opvalt zijn de zware kruisribgewelven. Thans grotendeels gewit, waren zij oorspronkelijk met schilderingen gedecoreerd; bij de restauratie van 1954-1957 zijn fragmenten tevoorschijn gekomen, twee engelenkopjes en een deel van een Christoffelfiguur. De ribben van de gewelven komen neer op eenvoudige T-vormige kraagstenen.

Meubilair

Bij de bovengenoemde restauratie is het 17de eeuwse doophek verdwenen, werd de preekstoel verplaatst en van het klankbord beroofd en zijn de banken vervangen door stoelen. De mogelijk 17de eeuwse preekstoelkuip, met omranke getorste kolommen en familiewapens versierd, draagt een koperen lessenaar uit 1778. Tegenover de preekstoel staat een herenbank van ca. 1650 met in de rug gesneden en geschilderde alliantiewapens van de families Harckama-Coyter Scheltinga... Twee overhuifde banken uit de 18de eeuw staan nog tegen de wand onder het orgel. Drie 17de eeuwse koperen kaarsenkronen en een aantal kleinere kandelaars verlichten het gebouw. In het koor zijn de 17de en 18de eeuwse grafstenen samengebracht.

Klok

In de toren hangt een grote klok, die in 1617 door de bekende klokkengieter Hans Falck van Neurenberg te Leeuwarden werd vervaardigd. Naast de datum en signatuur draagt deze ook de wapens en namen van personen, die de totstandkoming hebben bevorderd, n.l.: Lieuwe van Voordt, Wolterus Doetinchem (predikant), Meint Pieters (kerkvoogd), Jonker Aulus van Harkama, Focco van Jensma, Jonker Andreas van Hiddema en Allert Luithiens (ontvanger kerkvoogd).

Orgel

Het orgel werd in 1883 gebouwd door de Fa. Leichel in Düsseldorf.

Het heeft de volgende dispositie:

HOOFDWERK:

Trompet 8 vt
Mixtuur 2 vt, 3 vt
Octaaf 2 vt
Quint 2²/₃vt
Octaaf 4 vt
Holpijp 8 vt
Bourdon 16 vt
Prestant 8 vt

BOVENWERK:

Roerfluit 4 vt
Gedackt 8 vt
Prestant 4 vt
Viola di gamba 8 vt

Manuaal Coppel
Tremulant
Aangehangen pedaal

Juub Bosmans
1984

Literatuur:

- Voorlopige lijst der Nederlandsche Monumenten van geschiedenis en kunst, Deel IX (Friesland), 's-Gravenhage 1930.
- R. Steensma, Langs de Oude Friese Kerken, Baarn z.jr.
- Graftschriften tussen Vlie en Lauwers, Achtkarspelen, Leeuwarden 1950.

